

Asia: TEM/1033/03.01.01/2017

Lausuntopyyntö hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle laiksi talous- ja velkaneuvonnasta

Kysymykset

Onko esitysluonnos mielestänne hyväksyttävissä?

-

Talous- ja velkaneuvonnan järjestäminen ja tuottaminen 2 §Kommenttinne tästä pykälästä

Laillisuusvalvonnassa on jo usean vuoden aikana kiinnitetty huomiota siihen, että asiakkaiden yhdenvertaisuus ei toiminnan järjestelmän pirstaleisuuden ja vastuun ja-kautumisen vuoksi täyttänyt kaikilta osin hyvän hallinnon periaatteita. Tästä näkökulmasta voidaan tervehtiä tyydytyksellä vastuun selkeää siirtymistä valtiolliselle viran-omaiselle. Oikeusaputoimistolla on myös toimintansa luonteen vuoksi edellytyksiä kehittää yhteneväisiä menettelytapoja ja luoda tehokkaat kirjaamiskäytännöt ja valvon-takeinot toimintasektorille.

On toivottavaa, että yleisen ohjaus- ja valvontavastuun siirtyminen oikeusministeriölle tuo ohjaukseen yhdenvertaisuusperiaatteen toteutumiselle välttämätöntä vaikutta-vuutta, kun ohjaus ei ole moniportaista ja osin epäselviin rooleihin kompastuvaa.

Tärkeällä sijalla niin ohjauksessa ja valvonnassa sekä toteutuksessa on kysymys re-surseista. Luonnoksen perusteella määräraha toimintaan on vähentymässä merkit-tävästi ja siihen käytetyt henkilötyövuodet ovat selvästi pienemmät kuin tällä hetkellä.

Mielestäni tältä osin tilanne on huolestuttava. Talous- ja velkaneuvonta on nykyisillä-kin taloudellisilla resursseilla ollut tarpeeseen nähden riittämätöntä ja varsinkin ta-lousneuvonta lähes olematonta. Ylivelkaantumiseen puuttuminen on merkittävä tekijä köyhyyden torjunnassa ja siten yksilöiden ja perheiden perusoikeuksien, niin talou-dellisten, sosiaalisten kuin osallistumisoikeuksienkin, turvaamisen kannalta tärkeä yhteiskunnallinen vaikutuskeino. Toimiva talousneuvonta on tehokas keino vähentää tuomioistuinlaitokseen kohdistuvaa painetta.

Näin ollen tulee lainvalmistelussa sen edetessä kiinnittää huomiota siihen, mitä mää-rärahoja koskevat poliittiset päätökset tulevat vaikuttamaan palvelujen saatavuuteen ja millaisia laadullisia ja määrällisiä tavoitteita tulisi asettaa, kuten aikaisemman talous- ja velkaneuvonnasta annetun lain säätämisvaiheessa asetettiin. Korostettakoon, että tavoitteiden mittaamisessa käytettäviä indikaattoreja tulisi toki kehittää nyt käytössä olevien tilalle.

Ostopalvelut 5 ja 6 §Kommenttinne näistä pykälistä

Luonnoksessa korostetaan ostopalvelusopimusten täydentävää luonnetta. Pidän pe-rusteltuna ulkoistamista lähinnä kunnille pykäläluonnoksen tarkoittamissa alueellista kattavuutta ja esimerkiksi kielellisten oikeuksien toteuttamista tarkoittavissa tilanteissa. Jos palvelua merkittävässä määrin ulkoistetaan, menetetään uuden lain keskeinen ta-voite palveluiden yhtenäistämistä ja sitä myötä saavutettavasta asiakkaiden yhden-vertaisen kohtelun paremmasta toteutumisesta.

Tässäkin yhteydessä korostuu oikeusministeriön ohjauksen keskeinen asema. Erityi-sesti kilpailutuksen ehtojen ja ostopalvelusopimusten sisällön osalta tulee laatia ohjei-ta ja malleja. Mielestäni lakiin olisi perusteltua ottaa säännös siitä, mitä sopimuksen tulee sisältää. Tärkeitä ovat mielestäni ehdot palvelutasosta ja saatavuudesta, kirjaus- ja seurausmenettelyistä, hyvän hallinnon takeista, kuten esteellisyyserusteiden täs-mentämisestä sekä sopimuksen purkamisesta.

Kysymys on julkisesta hallintotehtävästä. Näin ollen on syytä korostaa, että toimeksi-antajan on valvottava toimeksisaajan menettelyn lainmukaisuutta toimeksiantojen hoi-tamisessa. Tähän seikkaan on monesti ostopalvelujen osalta jouduttu laillisuusval-vonnassa kiinnittämään huomiota. Pidän tärkeänä, että perusteluissa tullaan kiinnit-tämään edellä lausumiini näkökohtiin huomiota.

Siirtymäsäännökset 11 §Kommenttinne tästä pykälistä

-

Muut mahdolliset kommenttinne esitysluonnoksesta.Pyydämme otsikoimaan kommentit pykälittäin, jos ne koskevat tiettyjä pykäläiä.

Lainvalmistelun keskeneräisyyden vuoksi ja koska siitä puuttuu esimerkiksi arvio suh-teesta perustuslakiin, en katso olevan aihetta lausua enempää.

Apulaisoikeusasiamies

Maija Sakslin

Esittelijäneuvos

Riitta Länsisyrjä

Mäkinen Tiina
Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia